

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
02.08.2023

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Gözetiminde kaybedilen yakınlarının akıbetini sormak ve sorumluların cezalandırılması talebi ile 1995 yılından beri Galatasaray Meydanı'nda meşru ve demokratik protesto hakkını kullanan Cumartesi Anneleri/İnsanlarının basın açıklaması 29 Temmuz 2023 tarihinde bir kez daha engellenmiştir.

700. hafta buluşmasının yasaklanması ve buna yönelik polis müdahalesi hakkında Anayasa Mahkemesi "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı'nın 'ihlal' edildiği" kararını vermişti. Resmî Gazete'de de yayınlanan 23.02.2023 tarihli AYM kararında "Grubun kaybolan yakınlarının bulunması ve kamuoyunda farkındalık yaratılması amacına yönelik oturma eylemi ve basın açıklaması yapmak istemesi demokratik bir toplumda saygı ile karşılanmalıdır" ifadeleri yer alıyor. AYM kararının ardından 941. haftadan itibaren her hafta olduğu gibi 29.07.2023 tarihinde de gerçekleştirilmek istenen basın açıklaması engellenmiş ve Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın halen yargılandığı davada ihlal edilen 2911 sayılı yasa ile dahi çelişecek şekilde polis müdahalesi gerçekleşmiştir. Açıklama yapmak için toplanan gruba kolluk kuvvetleri tarafından ulusal ve uluslararası hukuka aykırı şekilde müdahale edilmiş, ters kelepçe uygulanmış ve İstanbul İl Emniyet Müdür Yardımcısı Hanifi Zengin tarafından ilgili darp raporlarında da belgelendiği gibi sözlü ve fiziksel şiddet uygulanmıştır.

Toplantı, gösteri ve yürüyüş özgürlüğü ile ifade özgürlüğünün sağlanmasının yanı sıra mutlak yasak olan işkence ve kötü muamele yasağının her hafta ihlal edilmesinin önüne geçilmesi için önemli olan AYM kararının uygulanmasına zemin hazırlanması açısından ilgili soruların yanıtlanması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Anayasa Mahkemesinin 'Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı'nın 'ihlal' kararına ve "saygı duyun" ifadelerine rağmen Türkiye'nin en uzun soluklu barışçıl protestosunun engellenmesine nasıl bir hukuki açıklama getiriyorsunuz?
- 2- AYM kararlarını tanımayarak her hafta ve birçok kez de usule aykırı olarak yasaklama kararı talep eden ve bu talepleri kabul eden emniyet yetkilileri ve idari amirler hakkında suç duyurusunda bulunarak soruşturma başlatılmasının takipçisi olmayı planlıyor musunuz? Ayrıca Beyoğlu Kaymakamlığı'nın AYM kararlarını yok sayacak şekilde verdiği yasaklama kararları hakkında bir işlem başlatmayı düşünüyor musunuz? Yoksa siz de Adalet Bakanlığı olarak Anayasa Mahkemesinin lağvedilmesi gerektiğini mi düşünüyorsunuz?
- 3- Galatasaray Meydanı da dahil olmak üzere ülkenin çeşitli yerlerinde çevik kuvvet polislerinin "güvenlik çemberi" adı altında bir uygulama yaptığı, barışçıl gösteri ve yürüyüş düzenleyenleri ablukaya alarak çember içerisindeki olası hak ihlallerinin görüntülenmesini de keyfi olarak engellediği bilinmektedir. "Güvenlik çemberi" denilen bu uygulamanın yasal dayanağı var mıdır? Varsa neye dayanılarak bu uygulama yapılmaktadır?
- 4- AYM kararları uyarınca hükmedilen tazminatlar ihlallere neden olan kamu görevlilerine rücu edildi mi?
- 5- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, gözaltında kaybedilen Cemil Kırbayır'ın annesi Berfo Kırbayır ile bir araya gelmiş, oğlunun faillerinin cezalandırılacağına dair söz vermişti. Cemil Kırbayır Davası'nın zaman aşımından kapatılması söz konusu fakat henüz gözaltında kaybedilen kişilerin faillerinin bulunması, yargılanması ve cezalandırılması konusunda bir adım atılmış değil. Hükümetiniz için faili meçhul cinayetler ile mücadele etmek bir öncelik değil mi?
- 6- Basın açıklamasının engellenmesi ve kolluk kuvvetlerinin müdahalesi açıkça AYM kararını ihlal eden bir tutumdur. AYM kararlarının uygulanması konusunda bir yetersizlik olduğunu düşünüyor musunuz? Başta Maside Ocak Kışlakçı ve Gülseren Yoleri kararları olmak üzere AYM kararlarının uygulanmasını nasıl sağlamayı düşünüyorsunuz?
- 7- 29.07.2023 tarihinde İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hanifi Zengin tarafından birçok kişi darp edilmiş ve sözlü tehdite maruz kalmıştır. İlgili polis amiri hakkında daha önce de gazeteci, avukat ve özellikle kadın protestoculara yönelik şiddet ve tacizleri hakkında suç duyurusunda bulunulmuş fakat İstanbul Valiliği, Zengin hakkında soruşturma izni vermemiştir. Ardından, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin kararı ile Zengin hakkında soruşturma yapılmak üzere dosya başsavcılığa gönderilmişti. Başta ilgili dosya olmak üzere Hanifi Zengin hakkında açılan soruşturmanın akıbeti ve bu zamana kadar açılmış soruşturma sayısı nedir? Zengin hakkında süren soruşturma dosyalarına rağmen terfi ettirilmesi, konusu işkence suçunu oluşturan müdahale biçimlerinin devamlılığı konusunda "teşvik edici" değil midir?"

- 8- İşkence ve kötü muamele iddiaları için Zengin hakkında herhangi bir idari ya da adli yaptırım uygulanmış mıdır?
- 9- Kamu görevlilerini suça teşvik eden cezasızlık uygulamasına son verilmesi için ne tür adımlar atacaksınız?
- 10- Gözaltına alınan kayıp yakınları ve protestocuların hava sıcaklıklarının 35 dereceyi bulduğu bir ortamda saatlerce otobüslerde keyfi olarak bekletilmeleri bir işkence değil midir?